

לכבוד

ועדת חוקה חוק ומשפט

כנסת ישראל, ירושלים**עמדת אמונה לעניין הצעת החוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון מס' 18 והוראת שעה)****(מניעת אלימות כלכלית), התש"ף-2020**

אמונה תנועת האישה הדתית לאומית תומכת בהצעת החוק המכירה והמגדירה את ההתנהגות הפוגענית המכונה "אלימות כלכלית", והמעניקה סעדים מכח החוק למי שננקטה כלפיו אלימות זו, וזאת מהטעמים שיפורטו להלן:

1. סעיף 3 לחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 קובע כי בית המשפט רשאי להורות על מתן צו הגנה למי שננקטה כלפיו אלימות גופנית, נפשית, מינית, או מפני מי שהתנהג באופן שאינו מאפשר לבן משפחתו ניהול סביר ותיקין של חייו.
2. לצערנו, לצדן של סוגי האלימות המנויים כיום בחוק, קיים פן נוסף של ביטוי התנהגותי פוגעני המכונה אלימות כלכלית. אלימות זו הינה אלימות לכל דבר ועניין והיא הולכת ותופסת תאוצה בשנים האחרונות באופן משמעותי, כאשר מדובר בהשתלטות הדרגתית בדרך כלל על נכסים ומקורות הכנסה משותפים באמצעים של איומים, כח והטלת פחד עד למניעת עצמאות כלכלית ויצירת תלות מוחלטת. האלימות הכלכלית ננקטת בעיקר כלפי נשים, מכל שכבות האוכלוסייה והיא פוגעת בהן כלכלית ונפשית, ויכולה להגיע עד לכדי סכנת חיים של ממש. ידוע כי השלכות אלימות זו הינן לטווח ארוך כך שגם אשה שיצאה ממערכת יחסים תמשיך לא פעם לחוש את השפעות האלימות הכלכלית, זאת תחת הידיעה שאין הכרה וסעדים ברורים מכח החוק לאלימות שחוותה.
3. כאמור, פעמים האלימות הכלכלית מלווה באלימות פיזית או נפשית, אך האלימות הכלכלית יכולה גם להיות מושתתת על אלמנטים כלכליים בלבד ולהתקיים מבלי שנלווים לה סוגי אלימות נוספים, ולכן קיימת חשיבות רבה בתיקון החוק המתמקד באלימות הכלכלית ומבדל אותה כביטוי התנהגותי פוגעני בפני עצמה. מתן ההכרה והגדרתה של האלימות הכלכלית בתיקון החוק יאפשר לבית המשפט מתן צו המורה על הפסקתה גם אם היא, כאמור, עומדת בפני עצמה ללא שנלווים לה סוגי אלימות נוספים, וכן יאפשר הגשת תביעה נזיקית בעוולה של אלימות כלכלית.

4. חשוב להדגיש כי תיקון החקיקה הנדון אינו מתייחס להתנהלות כלכלית נורמטיבית של בני זוג אשר מחליטים במשותף על האופן בו הם בוחרים להתנהל כלכלית, ועל כן אין בכוחה להשפיע או לפגוע בהתנהלות תא משפחתי זה או להביא לכדי ערעור יסודותיו. הצעת החוק מכוונת לאלימות כלכלית המוגדרת באופן מובהק בלשון הצעת החוק כהתנהגות מתמשכת תוך הטלת אימה, כפייה או הפעלת שליטה בחיי היום-יום, המונעת או מקשה על התנהלות כלכלית עצמאית או על שימוש בנכס ואינה מאפשרת ניהול סביר ותקין של חיי הצד הנפגע. הגדרה זו מדגישה שבאלימות הכלכלית קיימים אלמנטים של התנהגות רציפה לאורך זמן, לצד אלמנטים של כוחניות, אימה ושליטה. לכן, אין מקום לנסות וליצור השוואה לכל דפוס של התנהלות כלכלית- משפחתית אחרת.

5. הכרתה של המדינה באלימות הכלכלית ומתן סעדים מכח החוק למי שנפגע בגינה היא פעולה שהיתה צריכה להינקט כבר לפני זמן רב. על כן, ולאור העלייה המדאיגה בשיעור מקרי האלימות במיוחד בימים אלה, אמונה תומכת בקידומה של הצעת החוק החשובה הזו.